

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

De Scrutinio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

vocaturque quasi-Inspiratio Divina, quam ante electiſſimus. Et hanc ſequi debet confirmatio Superioris, non verò illam. Verùm de hac ultima forma, quia admodum rara eſt, & ſi contingat, difficultatem non habet, nihil ulterius dicemus, bene tamen de duabus reliquis, & prius quidem

De Scrutinio.

¶ Dico 1. Electores Capitulariter congregati debent eligere tres Scrutatores, fide dignos, de Collegio, ſeu gremio Capitulari. c. 42. cit. Dixi 1. Electores, qui ſcilicet debent, volunt, & poſſunt intereſſe electioni. 2. Capitulariter congregati; non enim ſufficit conſenſus ſingulariter præſtitus, v. g. in propriis ſingulorum ædibus datus; nam electio in laiculis celebrata expreſſe reprobat in fine d. c. 42. Hæc autem electio ſcruta orum non debet, imò non poteſt, in omnibus fieri ſecundùm d. c. formam; quomodo enim fieri poſſit per ſcrutatores electio, in qua primum eliguntur ſcrutatores? Quare conſuetudine introduci poteſt, ut electio ſcrutatorum non pertineat ad totum Collegium, ſed ad quosdam digniores tantùm Collegii. 3. debent eligere, quocunque demum modo. Imò probabiliter ſufficeret conſenſus electorum tacitus, ſi viderent, v. g. tres aggredi ſcrutinium, ipſi verò non contradicerent, cùm facile poſſent. Pirhing n. 103. 4. tres ſcrutatores, non plures, nec pauciores; quamquam probabile ſit, hunc numerum non ita eſſe neceſſarium, ut non poſſit minui ad duos vel unum, ſi ob paucitatem electorum non poſſint commodè affumitres; vel augeri ad quinque, v. g. ſi Collegium eſſet valde numeroſum, ut notat Wagener cum Suar. quia, ubi ſunt quinque, etiam reperiuntur tres, quot requirit c. cit. ſ. fide dignos, qui videlicet fideliter & absque fraude exquirant ſingulorum ſuffragia, & ſecretum teneant: quapropter conſultum, & in quibusdam Eccleſiis uſitatum eſt, ut ſcrutatores emitant prius iuramentum de fideliter agendo & ſecreto ſervando. 5. de Collegio; quia præſumuntur melius procuraturi utilitatem Eccleſiæ, quàm extranei. Nihilominus tamen uſus Germaniæ habet in pluribus Eccleſiis, præſertim Regularium, ut aſſumantur pro ſcrutatoribus extranei, modò Clerici ſint, v. g. Prælati aliarum Eccleſiarum, Conſiliarii Episcoporum &c. imò tales extra gremium aſſumpti in ſcrutatores non omnino ſunt extranei, ſed potiùs ſunt de Collegio eligentium. Imò, in cit. c. n. 4. & 8.

¶ Dico 2. Scrutatores electi debent ſecreto, ſigillatim, diligenter, & ordinatè vota ſingulorum exquirere, eaque ſcripto annotare ſtatim. c. 42. cit. Dixi 1. ſecreto, ita ut reliquis non innotefcat, cui quis dederit ſuum ſuffragium. 2. ſigillatim, h. e. à ſingulis ſeorſim, & non binis ſimul accedentibus. Hæc ſecreta & ſingularis ſuffragatio fieri poteſt duplici modo, nimirum vel viva voce proferendo ſuffragium, ſed ita, ut præter ſcrutatores nemo audiat: vel ſcriptum & clauſum ſuffragium deferendo ad ſcrutatores, ita ut nec iſtis innotefcat, cui detur ſuffragium: qui poſterior modus Tridentino eſt conformior. 3. diligenter, h. e. inquirendo,

Lib. I. P. Pichler.

ob quæ merita, quòve Zelo moti ſint electores ad hunc præ aliis eligendum, ut conſtet, quò collimet ſanior pars Capituli: ſed hæc inquiſitio locum non habet, niſi ſuffragia dentur aperta, & voce viva. 4. ordinatè, h. e. exquirendo vota ſecundùm ordinem dignitatis & prærogativæ Capitularium, priùs autem ab eo, qui præeſt Collegio: & ubi conſuetudo habet, etiam ab iſis, qui jure eligendi præditi in eadem civitate exiſtunt, tamen ob morbum vel aliud impedimentum præſentes eſſe in loco electionis nequeunt; ad hos enim, ſi procuratores non conſtituerint, accedere debent ſcrutatores, & recepta eorum vota ad Capitulum deferre, nullo alio actu interpoſito, & antequam fiat publicatio ſcrutini. Ipſi autem ſcrutatores, ſi ſint de Collegio, & voce activa præditi, vel ſtatim primo loco, ut aliqui volunt, vel ſaltem poſt receptum votum illius, qui Collegio præeſt, à ſe ipſis mutuo excipere debent ſuffragia, nimirum ſemper duo ſuffragium tertii ſcrutatoris; & hoc ideo rectè obſervatur, quòd alias, ſi ſcrutatores darent ultimi ſua vota, intellectis aliorum ſuffragiis, pro arbitrio poſſent ſæpe unius vel alterius electionem complere, vel inſfirmare. Præterea antequam aliorum recipiant ſuffragia, vi conſuetudinis ſolent plerumque, imò debent, ab ipſis iuramentum exigere, vel eos adjurare de eligendo digniore. 5. eaque ſcripto annotare, ſi videlicet viva voce data ſint ſuffragia, ad facilitatem tum memoriæ, tum probationem geſtorum, & ne variationi ſit locus. Poſſunt autem annotare vel per ſe, vel per tabellionem.

¶ Dico 3. Poſt collecta ſuffragia mox eorum, & publicatio faciendæ eſt coram omnibus. c. 42. cit. Dixi 1. mox, nempe in continenti, ſeu in uno contextu, nullo alio actu interpoſito: ut adeò, ſi ſcrutatores hanc ſcrutini publicationem differrent, tam is, qui ſe electum putat, quàm quivis alius de Collegio, agere poſſet, ut fiat, omni obſtaculo appellationis remoto. c. cit. & arg. c. 18. h. t. 2. eorum, intellige, ſuffragiorum tantùm; nullatenus verò publicari debent nomina eligentium: quod in electione Regularium ſpecialiter eſt prohibitum à Trid. ſ. 25. c. 6. de Regular. Utrum verò publicandus ſit numerus duntaxat votorum & perſonarum eligentium, v. g. dicendo: vota, quæ à Dominis Capitularibus exquisivimus, ſunt univerſim 24. vel etiam exprimendum, in quas perſonas & in quot directæ ſint, ut conſtet, in quem, aut quos ſuffragia colliment, pender ex conſuetudine particulari locorum. Mihi videtur utiliùs fieri ſecundum. Porro notandum, facta ſcrutini publicatione electores ſuo functos eſſe officio, quatenus ſunt perſonæ ſingulares, & electionem compleviſſe, ſive bene, ſive malè ſuffragati ſint; ut adeò ipſis non integrum ſit ampliùs variare, vel mutare ſuffragium, atque ſuo voto accedere alteri parti. c. 58. h. t. caſu quo electio facta eſt in concordia. Si verò facta fuiſſet in diſcordia, h. e. ſi vota eſſent diſperſa in plures ita, ut in nullum conſpiràſſent abſolutè majora, tunc vel ad novum Scrutinium procedere debent electores, vel in aliquos communi conſenſu compromittere, vel, ut te-

L

pet

net Pirh. n. 176. cum Panorm. & Tholos. aliqui electores possunt mutata sententia accedere ad numerum ejus, qui plura suffragia, non tamen omnino sufficientia, habuit, & sic illius suffragia ad numerum Canonice electionis augere, adeoque in tali casu variare, eo quod nulli adhuc quæsitum sit jus ad Prælaturam. Verum hæc electio *per accessum*, ut vocant, non est satis tuta, cum à Curia Romana non semper confirmetur taliter electus. Ille tamen accessus locum habet indubitanter in electione summi Pontificis, & Abbatissarum. c. 6. h. t. § 43. eod. in 6. Ceterum publicatio Scrutinii fieri debet ab uno Scrutatorum cæteris consentientibus; cum soli supponantur scire numerum collectorum suffragiorum, & in quos ea colliment; omnes autem simul loqui non expedit; ut rectè ponderat Suarez.

37 Dico 4. Post publicatum Scrutinium statim procedendum est ad collationem votorum. c. 42. cit. ut scilicet appareat, quis à maiore & saniore parte electus sit. Dixi 1. *statim*, nempe sine intervallo, & alio actu interposito. 2. *ad collationem*, nimirum numeri ad numerum, Zeli ad Zelum, meriti ad meritum. c. 55. h. t. cum à parte Capituli *maiore* & *saniore* copulativè electus esse debeat, qui eligitur validè, juxta c. 42. *sepius cit.* Si autem unus eligeretur à maiori, alius verò à saniori parte Capitularium, videndum est, an auctoritas sanioris partis, & meritum electi, multum excedat auctoritatem majoris partis, & meritum alterius electi, vel non multum excedat: si prius; neutrius electio confirmatur: si posterius; admititur electio facta à maiori parte, non attempta saniori. Pariter confirmatur electio majoris partis, si tantus suffragiorum sit numerus, ut partem saniozem superet in duplum, seu duabus partibus. c. 9. h. t. in 6. Ceterum universim major pars præsumitur etiam esse sanior, nisi clarè appareat, electum à maiori esse notoriè indignum, ambitiosum &c. electores muneribus esse corruptos &c. c. 57. eod. X. Unde si illi, qui à maiori parte electus est, possit opponi & probari defectus, ob quem inhabilis sit ad Prælaturam, valet & præfertur electio alterius, in quem consensit minor & sanior pars. c. 22. eod. quia totum jus eligendi devolvitur ad partem, quæ eligit dignum, etsi minor sit: imò tali casu non reputatur, ut minor pars, sed ut totum Capitulum. Panorm. in c. cit. n. 10.

38 Quæres, quot vota quis habere debeat, ut censeatur habere *majora*, & à maiori parte, adeoque *Canonice* esse electus? 1. debet habere *absolute* majora respectu totius Capituli & omnium eligentium, & non tantum *comparativè* majora respectu aliorum coelectorum, quibus etiam aliqua vota obtigerunt. Seu, debet habere ultra medietatem votorum, comparatione facta ad totum Capitulum, seu ad omnes eligentes, nec sufficit habere plura comparatione facta ad partes alias minores, seu ad coelectos. c. 55. h. t. § c. 23. eod. in 6. Unde si electores sint 24. necesse est, ut 13. conspirent in unum: nec sufficit, si unus habeat 12. suffragia, alius 9. tertius 3. Vota autem, ut

valeant, oportet esse absoluta & certa, non verò conditionata, incerta, vel alternativa. c. 2. eod. in 6. huiusmodi enim ibi habentur pro non adiectis. *Conditionatum* esset, si quis sic suffragaretur: eligo Cajum, si à Majori parte Capituli fuerit electus: *incertum* verò, si quis hoc modo: eligo, quem Titius elegit: *alternativum*: eligo Cajum vel Titium.

Dico 5. Post collationem suffragiorum, si 39 quis sufficientem numerum nactus est, mox formandum, & solenniter promulgandum est decretum electionis communis. c. 42. cit. Dixi 1. *si quis sufficientem* &c. si enim electio fuisset discors, & nullus obtinuisset majora, redeundum foret vel ad novum scrutinium, vel instituendum compromissum: id quod etiam faciendum, si primum post publicatum Scrutinium deprehenderetur, electum labore impedimento, adeoque indignum esse: aut si is, qui nactus est majora, renuntiaret expressè vel tacitè suo juri. 2. *mox*, nimirum sine interpositione alterius actus, ac intervallo. c. 46. h. t. 3. *formandum decretum communis electionis*, h. e. quærendum ex Capitularibus, an placeat electum publicari? si isti respondeant, *placet*, communis & capitularis electio *decreta* est, ac proin qui prius à singulis, jam est communiter ab omnibus electus. 4. *solenniter promulgandum*, h. e. nomine omnium pronuntiandus & publicandus est is, qui fuit Canonice electus, in hunc vel similem modum: Ego NN. nomine meo, & eligentium, mihi que consentientium, invocata gratia Spiritus S. in Episcopum (Abbatem, Præpositum) hujus Ecclesie N. eligo, & electum coram vobis pronuntio (hic ponitur nomen Electi) in nomine Patris & Filii & Spiritus S. Amen. Atque hinc ista communis electio vocatur etiam *solemnis*; quam publicari quidem sufficit coram solis Capitularibus, modò non occultetur populo; expedit tamen, & in pluribus Ecclesiis consuetum est, ut etiam populo solenniter, ac ex loco publico denuntiatur. Promulgatio autem fiat vel à Præsede Capituli, vel ab uno ex Scrutatoribus, vel ab alio ad id constituto à Capitulo: debet enim fieri ab uno tantum, nomine omnium. c. 21. eod. in 6. Convenit autem fieri ab eo, qui præest Capitulo: quamvis denuntiari populo conveniat per alium.

Dico 6. Prædicta forma Scrutinii est substantialis, & regulariter necessariò observanda in omnibus electionibus, non solum Episcoporum, sed etiam aliorum Prælatorum Ecclesiasticorum, ordinariam & generalem jurisdictionem spirituales in foro externo in suos subditos exercentium. c. 42. c. 46. § c. cit. Proin si vel unicum ex adductis punctis omittatur, vel ordo immutetur, vel unum non sequatur alterum in continenti, juxta communem DD. ipso jure erit electio irrita; non tamen (juxta meam sententiam, n. 27. 28. explicatam) in foro interno, antequam irritetur à Superiore, vel potius declaratur irrita; ante quam declarationem tutà conscientia Prælaturam acceptare & retinere potest absque prædicta forma electus; quia Jus Positivum pro foro inter-

no non irritat, nec aliud disponit, quàm Jus Naturale, quo solo attento valet electio sine memorata forma pro utroque foro. Non enim recedendum est à Jure Naturali Permissivo, quamdū non probatur sufficienter, aliud esse statutum à Jure Positivo: ex eo autem, quod Jus Positivum irritaverit simpliciter, non recedendum est, quod etiam irritaverit pro foro interno; quia una irritatio stare potest sine altera, & irritatio, utpote odiosa, restringi debet. 2. Regulariter necessario observanda, nisi nimirum præplaceat adhibere formam Compromissi: vel locum habeat Inspiratio Divina: vel nisi ob paucitatem Electorum commodè observari nequeat: vel nisi alius eligendi modus ex consuetudine immemoriali receptus, vel privilegio Pontificio indultus sit. 3. Sed etiam aliorum Prælatorum &c. per c. 41. h. t. c. 42. cit. quia etiam isti, licet in sensu latiori, non incongruè dicuntur quasi Sponsi suarum Ecclesiarum, atque Pastores, eorumque Ecclesiæ, si forte moriantur, appellantur viduæ. Jam

De Compromisso.

41. Dico 7. Forma compromissi non habet locum, nisi omnes & singuli electores, nemine profusus discrepante, consentiant in compromissarios; isti tamen non assumuntur necessario ex gremio. Prior pars colligitur ex reg. Jur. 29. in 6. quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet: sed in Compromisso res tangit omnes & singulos Capitulares; quia agitur de jure & voce singulorum Capitularium, quā nemo in invitum privari debet. Posterior ex c. 8. h. t. juncta gl. v. contulerint: cur enim compromitti non possit in extraneos? cum per Scrutinium faciendā electio possit committi pro una vice extraneis. per c. 40. eod.

42. Dico 8. Electio per compromissum non valet, nisi ex compromissariis pars absolute major consentiat in unum. Ratio petitur ab electione per scrutinium ad quam requiri majoritatem absolutam, & respectivam non sufficere diximus in 37. c. 38. Item ab aliis actibus Capitularibus; nam electio per compromissum est actus Capitularis, cum fiat vice Capituli: sed electio, & quicunque actus Capitularis, de Jure requirit consensum partis absolute majoris: ergo & electio per compromissum exigit consensum majoris partis absolute talis, nempe respectu omnium compromissariorum, non respectu aliquorum in diversos tendentium. Unde c. 23. eod. in 6. reprobatur tanquam invalidum compromissum, quo datur potestas Compromissariis eligendi illum, in quem exquisitis singulorum votis compererint conspirare partem respectivè majorem, scilicet respectu habito ad simul concurrentes in electione, & non ad totum Capitulum: vel eligendi illum, in quem major pars compromissariorum consenserit comparatione habita non ad omnes compromissarios, sed ad aliquos tantum, diversum eligentes, v. g. si ita limitetur compromissum, ut ille habeatur pro electo, in quem ex 7. compromissariis conspiraverint tres, licet duo in alium, & alii duo in tertium consenserint.

43. Dico 9. Etiam in Compromisso requiritur

Lib. I. R. P. Pichler.

electio communis, ab uno ex compromissariis promulganda; sicut in Scrutinio decretum electionis commune, ab uno promulgandum. c. 21. eod. in 6. Ut nimirum evidentius appareat, electionem esse unicam, & actum Capitularem communem. Nec obstat, quod arbitri compromissarii debeant omnes & singuli pronuntiare suam sententiam, vel, si unus proferat, loqui in numero plurali, Nos &c. quia arbitris non ut Collegio, sed ut singulis committitur causa: econtra electoribus compromissariis committitur electio ut Collegio; cum electio secundum Canones fieri debeat à Collegio seu Capitulo.

Dico 10. Ubi plures constituti sunt compromissarii, possunt isti aliquem ex se ipsis eligere, nisi expresse sit ipsis à Capitulo prohibitum. Quia officium suum nemini debet esse damnosum. c. 30. eod. in 6. Quin ulterius

Dico 11. Potest compromissarius postquam ab uno vel pluribus collegis suis se electum esse novit, sibi ipsi dare suffragium, & sic facere majora, sui que electionem complere. c. 33. h. t. Debet tamen tali casu accedens aliorum suffragiis non dicere: *eligo*: vel: *colligo me ipsum*. Sed: *consentio alterius* (vel aliorum) *voto*: aut: *consentio electioni de me factæ*. Oppones 1. nemo potest oriri à se ipso, scilicet seipsum instituendo in beneficio: vel ad illud se presentando. c. fin. de Institut. c. 26. de Jure Patron. ergo neque seipsum eligendo. 2. Nemo in propria causa potest esse Judex: vel testis. l. un. C. ne quis in sua causa. h. 10. C. de testib. sed accedens aliorum votis sibi datis judicat, vel testis est in propria causa, quia seipsum judicat, vel testatur, esse dignum Prælatūrā. 3. Ambitiosus non est capax Prælatūræ, ut supra dictum: sed alius esset ambitiosus quia se ipsum præferret aliis. 4. quando fit electio per viam Scrutinii, nemo potest sibi ipsi dare suffragium: ergo nec potest, quando fit per viam Compromissi. 1. ad 1. N. Conf. & ejus suppositum, quod talis eligat se ipsum: deinde in Jure expresse prohibitum est, ne quis seipsum instituat, vel præsentet ad beneficium: accessus autem ad alterius suffragium in Compromisso est expresse permissus. Ad 2. N. Min. quia talis judicat potius vel testatur, aliorum de se opinionem esse justam, dum eorum de se judicium vel testimonium approbat accedendo illis, & potius acceptat, seu accipit, quàm dat sibi suffragium. Ad 3. N. Min. nam ambitiosus censetur ille, qui se ipsum nominat, antequam ab aliis fuit nominatus, & qui immediate, principaliter, ac directe se eligit; non vero qui solum consentit in sui electionem ab aliis factam, ac illam quasi perficit, aut accessorie tantum & indirecte se eligit; sic enim non proprie ortum habet à se ipso, sed à suis Collegis. Ad 4. N. paritatem. Disparitas est, quod in Scrutinio suffragia secreto sint danda, adeoque nullus eligentium sciat, se ab uno vel pluribus jam esse electum: in Compromisso autem plerumque dentur vota audientibus, ac proin scientibus omnibus compromissariis. Si autem sermo sit de Scrutatoribus, quibus viva voce panduntur à singulis vota, iterum accessus non habet locum, quia Scrutatores ante alios solent, & de-